

werktuigen als thans bestonden toen nog niet, of men moet dit als een eerste proefneming beschouwen. —

Dedalus belandde behouden ergens in Griekenland. Maar Icarus, die zijn zorn was, zocht het al vliegende hooger op, en kwam zoodoende te dicht bij de zon. Haar gloed deed het was van zijn vleugels smelten. Hij viel omlaag en verdronk. Van den doolhof is geen spoor meer over. Vermoedelijk is hij later bij opbod verkocht!

A. J. H.

„De Schepping" van Ten Kate.

De Nieuwieren hebben Ten Kate bespot. Te Winkel zegt, dat ze hem minder dan half kenden. Als dit waar is, hebben ze zichzelf meer dan Ten Kate geblameerd.

En — met alle waardeering voor de nieuwieren — hun kritieken zijn vaak eenzijdig geweest. Wat ze eigenlijk zelf wel erkend hebben. En wat ook wel eenigszins verklaarbaar is. Wat is — om een sterk staaltje te noemen — Bilderdijk over den hekel gehaald. Z'n „standbeeld" is met mokers en breekijzers „bewerkt," en de neergeplofte stukken heeft men weggeschopt. Maar Kloos richtte weer een nieuw monument voor hem op, gaf een keurbundeltje met een lezenswaardige inleiding. Alsof er niets gebeurd was. Die litteraire kritiek! Wanneer was ze eigenlijk anders dan bij de nieuwieren! Heeft Bilderdijk indertijd in „De Post van den Helikon" de romance niet afgekamd, en getracht Feith aan z'n verstand te brengen, dat hij meest prullen gaf?

En wie heeft later de romancen uit den mouw geschud? We dwalen af. Ten Kate was een veertiger. En nog wel een predikant. Frederik van Eeden heeft hem in 1885 vooral als predikant-poëet afgemaakt. En 't moet gezegd: er is bij Ten Kate wel wat af te keuren. Menig gedicht is een redeneering op rijm. Een berijmd preekje. Maar dit slag leverde hij niet alleen. Doch eenzijdig is het, niet anders dan het minderwaardige te bespreken. En daarom onbillijk.

De nieuwieren brachten wat anders, in één opzicht zeker wat beters. We kunnen daar nu niet dieper op ingaan. Ten Kate vraagt alle aandacht. En van hem thans „De Schepping!" Dit gedicht is genoemd „het grootsche epos der wereldwording," „een verheffende en verheven lierzang, in zoo weelderige verscheidenheid van toon en rythmus, dat wij er onwillekeurig bij denken aan den strofenrijkdom van Vondels schilderende reizangen."

We spreken hier nu niet over de „aanteekeningen." De dichter heeft getracht, z'n kunstwerk naar den inhoud te doen beantwoorden aan de wetenschap van zijn dagen.

En hij bevond haar niet in strijd met het Mozaïsch scheppingsverhaal in Genesis. Hij zag in haar vondsten een bevestiging van dit verhaal.

De historische volgorde is behouden, evenals in het oude dichtwerk van Du Bartas: La Semaine ou la Création du monde.

Maar Ten Kate beschrijft de Schepping als een „grootsche gebeuren," als een reeks Godsdaden. God alleen is groot, dat mag het motto zijn van dezen epischen zang.

We geven hieronder nu geen beschouwing over het gedicht en evenmin een inhoudsopgave.

Laat Ten Kate zelf spreken.

Hij verdient dit ten volle. En zeker in z'n meesterwerk. Postmus schreef in 1909, dat het wel „deerlijk mocht heeten, als ons volk Ten Kate niet meer zou kennen."

Maar daarvoor behoeft geen vrees te bestaan. Ook al was z'n poëzie voor zijn eigen tijd. Wie ter wereld kan hem dit als debet aanrekenen!

De dichter toont een meesterschap over de maat te hebben, die menigeen hem benijden mag.

En hoe konden de critici, die met klank dweepten, eigenlijk den schepper van De Schepping zóó miskennen!

Wie verbetert natuurpoëzie als deze, uit het „vijfde tafereel":

In holen en kloven,
In grebbel en wei,
Ontworstelt het kieken
Het wiegelend ei.
Nu zwirrelt en zwarrelt,
Oneindig vermeerd,
Een vleugelgedierte
Van alle geveert.
Zij reppen en kleppen
De wassende wiek,
Die ordelijk de maat slaat
Tot de eerste muziek:
Zij stemmen het orgel
Der zangrige keel;
Zij schettren en tjlpen
In vroolijk gekweel.

Zoo wordt elk Leven
Door de eigen wet
Een baan gegeven,
Een taak gezet!

Zoo huist het sijsje
In 't veldplantsoen
En fluit zijn wijsje
En wipt door 't groen.
Fier steigert de Arend
Naar 's hemels boog,
De zonne starend
In 't vlamvend oog.
Maar tuimeldronken
Van 't licht, gaat de Uil
In bergspelonken
Tot d'avond schuil.

De woudspecht klavert
Den boomstam op;
In 't eenzaam davert
Zijn hamerklop.
Maar de eiber, wapprend
Ter karavaan,
Vangt snavelklapprend
De luchtreis aan.
Hoe statig wiegelt
De zwaan, hoe rank!
Heur mantel spiegelt
Als sneeuw, zoo blank!
Maar kleuren pronken
In 't pauwen-rad,
Met sterrenvonken
En goud bespat.
Ginds kirt in rozen
Een tortelpaar:
Uit alle kozen
Die twee elkaar!

Daar gonst en mommelt
De vogelvlieg,
En schudt en schommelt
Zijn bloemenwieg,
En houdt bij druppelen
Zijn honigmaal,
En schijnt in 't hupplen
Een vonk, een straal,
Een bloem, zoo even
Den steel ontsnapt,
Die nu, verheven
Tot hooger leven,
Een stem mag geven
En — vleugelklapt.

Niet altijd is hier — toegegeven! — het juiste woord gegrepen, het goede beeld gekozen. Maar onderscheidt zich Ten Kate toch niet gunstig van velen zijner tijdgenooten, die de dichtkunst „beoefenden?"

En houdt niet haar waarde die treffende vergelijking in het zesde tafereel:

Tweeling is de Mensch geboren;
maar toch in zijn tweeheid één:
Helft en weerhelft, ééne ziele,
beide elkanders vleesch en been.
Hij — alleen voor God geschapen;
Zij — voor God ook, maar in hem.
Hij — Gods glorie; zij — de zijne;
Zij — het oor; en hij — de stem.
Hij — het hoofd, vol ernst en wijsheid,
maar door haar gevoel verzacht;
Zij — het hart, vol vreugd en teerheid,
maar gestevigd door zijn kracht.
Hij — zelfstandig, als de ceder,
die op eigen wortel steunt;
Zij — afhankelijk, als de klimop,
die zich aan zijn takken leunt.

Somtijds echter, zij — de meerdere,
sterker dan de trotsche Man,
Wien ze in geestkracht, trouw en gaven,
menigmaal beschamen kan.
Waar de Man van vreeze trilde,
streed en overwon de Vrouw.
Slechts een moeder redt heur zuigling
Uit den scherpen leeuwenklauw.
't Kind aan 't harte, tart zij de ijsschots,
vliegt zij door de vlammen heen:
Spraakloos zich ten offer wijden,
kan de Vrouw, de Vrouw alléén!
Rond *zijn* slapen kroest de haarvlok,
rijker dan een koningskroon,
In der lokken gouden sluier
is *haar* schoonheid dubbel schoon.
In *zijn* oogen — zonnegloeiing,
heldenfierheid, leeuwenmoed;
In *haar* blikken — maanlichtflikkring,
duivenonschuld, vroom en vroed.
Zijn gebied is heel de Schepping,
en zijn arbeidsveld in 't licht,

Waar hij God vertegenwoordigt,
voor der Englen aangezicht.
Meest op d' achtergrond van 't leven
is *haar* schouwtooneel bereid,
in uw liefelijke scheemring,
dienende Bescheidenheid!
Hem — de menschen; haar — heur kind'ren,
hem — de wereld; haar — het huis.
En voor beide — Liefdes volheid,
als Gods liefde, sterk en kuisch!
Hij — voor allen; zij voor de enklen —
en toch beiden voor elkaar.
Niet gemengd en toch vereenigd,
immer Hier en — eeuwig Daár!

Zoo kan het Ten Kate.

En ge kunt hem „verstaan,” als ge hem wilt aanhooren.
En al is er dan bij hem „echt en onecht” te onderscheiden — „de echte Ten Kate is een dichter, die een plaats verdient in het hooge gestoelte der eere.”

Er valt bij hem „onkruid te wieden.”

Maar welke hof is er vrij van!

Zijn in de modern aangelegde tuinen *enkel bloemen?*

A. L. v. H.

Licht-, lucht- en zonnebaden.

De invloed van lucht, licht en zonneschijn op alles wat leeft, is groot en machtig. Zonder deze drie factoren kan ook de mensch niet gedijen, niet gezond en vrolijk zijn. Zij tooveren gezondheid en schoonheid op het gelaat, maken de verstijfde ledematen lenig, geven den zwakkekracht, en genezen den zieke. „In de lucht en in de zon baden,” is even genotvol als weldadig, het bevordert de stofwisseling en versterkt het zenuwgestel.

Op de eenvoudigste wijze kan men een kamerluchtbad nemen, als men in zijn slaapkamer in den zomer bij geopend venster, in den winter bij gesloten ramen, waarbij het vertrek verwarmd moet zijn, het *geheel ontkleede* lichaam aan de lucht blootstelt. Maakt men daarbij krachtige bewegingen met armen en beenen of wrijft men borst en rug met de handen of met een ruwen handdoek, dan wordt men spoedig warm, en ondervindt bij geregelde voortzetting van dit luchtbad weldra een verfrischenden invloed op lichaam en geest en een vergroot weerstandsvermogen tegen kouvatten.

Krachtiger werkend en aangenamer zijn de lucht-lichtbaden in de vrije natuur, waarbij de omstandigheid, dat men voortdurend door de zon beschenen lucht inademt, nog een bijzonder voordeel is. Men kan zulke luchtbaden zonder moeite en kosten op een vrije plek in het bosch of in een bad- en zweminrichting in de open lucht nemen. Heeft men een vrijgelegen tuin, dan kan men door middel van eenige palen en wat zeildoek gemakkelijk een luchtbad

voor eigen gebruik inrichten. Gemeenschappelijke luchtbaden worden tegenwoordig door vereenigingen van natuurvrienden opgericht. Het zijn groote ruimten, door planken schuttingen omgeven, met gras begroeid en van boomen voorzien, waarin men zich, slechts met een zwembroek of een badhemd bekleed, gedurende het warme jaargetijde uren lang aan de weldadige inwerking van licht en lucht kan blootstellen, waarbij door beweging, spelen en gymnastische oefeningen voor de noodige verwarming van het lichaam wordt zorg gedragen. Licht-, lucht- en zonnebaden zijn een machtig werkzaam middel ter bevordering der gezondheid en ter voorkóming van ziekten: de vriend der gezondheid raadt ze iedereen dringend aan, maar bovenal hun, die door hun beroep en werkzaamheden gedwongen zijn, hun leven grootendeels binnenshuis door te brengen.

Een gezond Luchtbad.

(Uit „Hygiéne.”)